

קרן קימת לישראל

החטיבה לחינוך ולקהילה, המחלקה הפדגוגית

מגילת העצמאות (60 דקות)

ציוד: תדפיס מגילת העצמאות, כרטיסיות – ערכי מגילת העצמאות, המגילה שלנו, דפי כתיבה וכלי כתיבה לחניכים.

רציונל הפעילות:

יצירת שייכות למורשת דרך שאלת מהותה של מדינת ישראל כמדינה יהודית דמוקרטית, המחויבת לערכי המוסר היהודיים שהביאו לעולם את רעיון החירות של האדם. עידוד חשיבה אצל החניכים על משמעותה של המדינה היהודית (ברית ייעוד) מעבר להיותה מקלט לעם היהודי (ברית גורל).

מטרות הפעילות:

- התחברות לטקסט המכונן של המדינה – הכרזת העצמאות – והכרתו.
- הכרת ערכי היסוד של מדינת ישראל כפי שהוגדרו במגילת העצמאות והבנתם.
- יצירת מחויבות לערכי מגילת העצמאות והנעה לפעולה לעשייה ערכית.

מבנה היחידה:

- פתיחה
- שלב ראשון: ערכי מגילת העצמאות – כרטיסיות ערכי מגילת העצמאות.
- שלב שני: ציונות מעשית בשביל הארץ.
- שלב שלישי: המגילה שלנו.
- סיכום: שתי היחידות – סיפורי משפחה ומגילת העצמאות.

פירוט הפעילות לפי שלבים:

פתיחה – מבנה המגילה:

מחלקים את הקבוצה לקבוצות של 2-3 תלמידים. כל קבוצה תקבל תדפיס של מגילת העצמאות. מסבירים לחניכים את מבנה מגילת העצמאות:
החלק העוסק בעבר – המשמש בסיס הצדקה להקמת המדינה.
החלק העוסק בהווה – שעונה לשאלה מדוע ההכרזה באה כעת.
החלק העוסק בעתיד – שמפרט את העקרונות שעל פיהם תתנהל המדינה.

מדור חינוך – לאנשי חינוך והדרכה: <http://www.kkl.org.il/youth-and-education>

חלון ירוק – אתר קק"ל לצעירים: <http://www.greenwin.kkl.org.il>

החטיבה לחינוך ולקהילה, המחלקה הפדגוגית

שלב ראשון – ערכי מגילת העצמאות:

מחלקים את כרטיסיות ערכי מגילת העצמאות בין הקבוצות השונות, מבקשים מכל קבוצה לקרוא את הכתוב בכרטיסייה שקיבלה ולסמן בתדפיס מגילת העצמאות שבידה מילים, משפטים ורעיונות אשר יכולים להתאים למה שכתוב בכרטיסיות.

חוזרים למליאה. כל חוליה בתורה מציגה את הכרטיסייה שקיבלה, מקריאה את המשפט שבחרה ומנמקת את בחירתה.

*אפשר לקצר את השלב הזה על ידי חלוקת שני משפטים לקבוצה.

עזר כרטיסיות ערכי מגילת העצמאות מופיע בנספח א'.

טבלת עזר למדריכים – מיקום נושאי הכרטיסיות במגילה ונושאים לדיון – מופיעה בנספח ב'.

דגשים לפעילות:

1. ייתכן שכרטיסייה אחת מתאימה למספר מקומות בטקסט. יש לבחור את המשפט שלדעת חברי הקבוצה הוא המובהק והמתאים ביותר.
2. ייתכן ששתי כרטיסיות שונות מתאימות לאותם משפטים בטקסט המגילה. זה בסדר.
3. חשוב להתייחס בדיון לרעיונות כלליים ורחבים, להשלכות העדכניות, לקשר לחייהם של המודרכים ולרלוונטיות של התכנים השונים לימינו ולא להניח לפעילות להתמצות ב"שיעור היסטוריה" או בניתוח שטחי מילולי.
4. כאשר המודרכים מקריאים את המשפט שבחרו מתוך המגילה, חשוב שיקריאו אותו בתוך ההקשר שלו – שיקריאו את הפסקה מתחילתה ולא את המשפט הנבחר בלבד.

*מקריאים לחניכים את פסקת המהות במגילת העצמאות, המתארת את חזון אופייה של המדינה:

"מדינת ישראל תהא פתוחה לעלייה יהודית ולקיבוץ גלויות; תשקוד על פיתוח הארץ לטובת כל תושביה; תהא מושתתה על יסודות החירות, הצדק והשלום לאור חזונם של נביאי ישראל; תקיים שיוון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחיה בלי הבדל דת, גזע ומין; תבטיח חופש דת, מצפון, לשון, חינוך ותרבות; תשמור על המקומות הקדושים של כל הדתות; ותהיה נאמנה לעקרונותיה של מגילת האומות המאוחדות".

החטיבה לחינוך ולקהילה, המחלקה הפדגוגית

נקודות מרכזיות לדיון:

- האם מדינת ישראל מיועדת רק להיות מקלט לעם היהודי (ברית גורל)?
- האם למקומי המדינה היה חזון רחב יותר (ברית ייעוד)?
- מה החזון הרחב שראו לנגד עיניהם מקומי מדינת ישראל?
- איך מנחה מגילת העצמאות להתייחס לאנשים בעלי זהויות שונות החיים בישראל?
- איפה אתם מול החזון הרחב?
- אם הייתם יכולים, מה הייתם מוסיפים לפסקת המהות או אולי מוחקים ממנה?
- משוחחים עם המודרכים על החשיבות של חזון, של שאיפות מוגדרות שגם אפשר ליישמן, של תכנון לעתיד.

אפשר להשתמש באמרה יפה שכתב בנימין זאב הרצל:
"חזון משול לכוכב, אין אנו משיגים אותו, אך לפיו אנו מכוונים את דרכינו"

שלב שני – ציונות מעשית בשביל הארץ:

מחלקים דפים וכלי כתיבה ומבקשים מכל קבוצה לנסח ולכתוב משפט המתחיל במילים "מדינת ישראל היא..." ומתאר מאפיין מרכזי שמייצג את אופייה ומצבה של המדינה כיום. המשפט יכול להיות שלילי או חיובי, הוא יכול לעסוק בנושאים שנדונו בחלק הקודם של הפעילות או בנושאים אחרים.

חוזרים למליאה וכל חוליה מקריאה בתורה (ברצף) את המשפט(ים) שכתבה. התוצאה היא פסקת תיאור של "מדינת ישראל היא..."

שאלות לדיון:

- האם יש פערים בין החזון, כפי שהוגדר במגילת העצמאות, למציאות בשטח?
- מקריאים את הציטוט הבא מחזונו הציוני של הרצל:

"... קראתי פעם לציונות אידיאל אין סופי, ואני מאמין באמת כי גם לאחר השגת ארצנו, ארץ ישראל לא תחדל מלהיות אידיאל, כי בציונות כפי שאני מבין אותה, כלולה לא רק השאיפה אל כבדת ארץ מובטחת כחוק בשביל עמנו האומלל, אלא גם השאיפה לשלמות מוסרית ורוחנית".

מתוך ספרו של תיאודור הרצל "בפני עם ועולם", כרך ב'

החטיבה לחינוך ולקהילה, המחלקה הפדגוגית

- האם אתם מסכימים עם הרצל, הרואה בציונות, מעבר לשאיפה להקמת המדינה, רעיון מתמשך של חתירה לחברה ערכית, מוסרית, שוויונית וצודקת בישראל?
- **שואלים – איך נוכל לקרב את החזון שבמגילת העצמאות, הנפתח במילים "מדינת ישראל תהא", למציאות שמתבטאת בפסקה שניסחנו "מדינת ישראל היא"?**
- מזמינים את המודרכים להציע הצעות מעשיות, כיצד כל אחד באופן אישי יכול להשפיע, להנהיג ולהיות מעורב.
- מציגים לחניכים דוגמאות לציונות מעשית היום – אנשים "כמונו" שבחרו לעשות ולמעשה הקימו פרויקטים נפלאים. דוגמאות המראות כי כל אחד יכול לעשות את השינוי ולהנהיג. (אפשר לשלוח את הדוגמאות לחניכים לטלפון הנייד ולצפות ביחד באחד או יותר מהמיזמים הבאים. אם אין מספיק זמן מספרים לחניכים על המיזמים בקצרה):
 - סיפורה של יעל ברזילי מכנפים של קרמבו:
https://www.youtube.com/watch?v=BOpdAXc_vuU
 - סיפורם של עודד וייס ואברהם חיון שהקימו את סח"י – סיירת חסד ייחודית שמתוך מטרה להוביל קו של חברה המושתתת על נתינה כבסיס חברתי, הקימה תוכנית אשר מעצימה בני נוער בעזרת נתינה ועזרה לזולת:
<http://www.sahi-israel.org/#start> (סרטון מופיע בדף הראשי)
או ישירות ביוטיוב: <https://www.youtube.com/watch?v=3EM4D1uHolM>
או: <https://www.youtube.com/watch?v=A061XBUsjE>
 - סיפורה של ד"ר רות כרובית הללי שהקימה את "פרויקט כרובית" שמעניק ארוחות חמות לנזקקים <https://www.youtube.com/watch?v=cxzBujm3XU4>
 - אפשר ורצוי להביא עוד דוגמאות שימחישו שלמעשה כל אחד מאיתנו יכול לעשות את השינוי.

שלב שלישי – המגילה שלנו:

מקשרים את הדיון למעורבות חברתית, אחריות אישית, אחריות סביבתית, והיכולת של כל אחד מחברי הקבוצה להפוך את המדינה שלנו לטובה יותר, כדי להקים חברת מופת לאור חזונו של הרצל. בחרים יחד נושא הקשור לפיתוח ערכי, מוסרי או ב-קיימא של הארץ, אשר בו נדרשים שיפור

קרן קימת לישראל

החטיבה לחינוך ולקהילה, המחלקה הפדגוגית

ונשיאה באחריות. מנסחים וכותבים על המגילה את המשך המשפט "מדינת ישראל תהא..." על פי הנושא שנבחר.

משתמשים בעזר המגילה שלנו (מודפס ומסופק על ידי קק"ל – תמונת העזר בנספח ג').

מנסחים שלושה רעיונות ישימים לפעולה אישית או קבוצתית מידית כדי לשפר את התחום שנבחר. וכותבים אותם בהמשך המגילה. **חותמים** ותולים את "המגילה שלנו" על הקיר.

מדינת ישראל היא מדינה שוחרת שלום

מדינת ישראל היא מדינת
"היי-טק", מקום של חדשנות
ויצירתיות

מדינת ישראל היא מדינה
שהדת היא מרכיב חשוב
בזהותה

מדינת ישראל היא מדינה של
צדק, שלום ושוויון זכויות

מדינת ישראל היא מדינה
שפועלת למען איכות הסביבה
ועל פי עיקרון של
פיתוח בר-קיימא

מדינת ישראל היא מדינה
השייכת לכל היהודים בעולם

הקופסה הכחולה

התיישבות והכשרת קרקע

חינוך

ייעור ונטיעות

מחקר ופיתוח

שיקום נחלים ומאגרי מים

חיזוק הקשר לאדמה

ערכי אומץ אזרחי וערבות

הדדית

קרן קימת לישראל

החטיבה לחינוך ולקהילה, המחלקה הפדגוגית

פיתוח כלכלי חקלאי

מדור חינוך – לאנשי חינוך והדרכה: <http://www.kkl.org.il/youth-and-education>

חלון ירוק – אתר קק"ל לצעירים: <http://www.greenwin.kkl.org.il>

החטיבה לחינוך ולקהילה, המחלקה הפדגוגית

נספח ב': טבלה מסכמת למנחים – מיקום נושאי הכרטיסיות במגילה ונושאים לדיון

משפט	משפט מתאים במגילה	משפט נוסף	נושאים לדיון ולפיתוח
מדינת ישראל היא מדינה שוחרת שלום	... אנו מושיטים יד שלום ושכנות טובה לכל המדינות השכנות ועמיהן, וקוראים להם לשיתוף פעולה ועזרה הדדית עם העם העברי העצמאי בארצו. מדינת ישראל מוכנה לתרום חלקה במאמץ משותף לקידמת המזרח התיכון כולו...	... אנו קוראים – גם בתוך התקפת הדמים הנערכת עלינו זה חדשים – לבני העם הערבי תושבי מדינת ישראל לשמור על שלום וליטול חלקם בבנין המדינה על יסוד אזרחות מלאה ושווה ועל יסוד נציגות מתאימה בכל מוסדותיה, הזמניים והקבועים...	השאיפה לשלום כחלק מהגדרת מהותה של המדינה, המדינה כחלק מהאזור, איך אפשר להתקרב לשלום, מה אנחנו "יודעים" היום שלא ידעו אז?
מדינת ישראל היא מדינת "היי-טק", מקום של חדשנות ויצירתיות	... והקימו יישוב גדל והולך השליט על משקו ותרבותו, שוחר שלום ומגן על עצמו, מביא ברכת הקידמה לכל תושבי הארץ ונושא נפשו לעצמאות ממלכתית...	... אנו מושיטים יד שלום ושכנות טובה לכל המדינות השכנות ועמיהן, וקוראים להם לשיתוף פעולה ועזרה הדדית עם העם העברי העצמאי בארצו. מדינת ישראל מוכנה לתרום חלקה במאמץ משותף לקידמת המזרח התיכון כולו...	ישראל כמדינת "היי-טק", "המוח היהודי", חוצפה ישראלית, תיקון עולם, קק"ל והמו"פ, חקלאות וחקלאים
מדינת ישראל היא מדינה שהדת היא מרכיב חשוב בזהותה	... מתוך ביטחון בצור ישראל הננו חותמים בחתימת ידנו לעדות על הכרזה זו...	... בארץ ישראל קם העם היהודי, בה עוצבה דמותו הרוחנית, הדתית והמדינית, בה חי חיי קוממיות ממלכתית, בה יצר נכסי תרבות לאומיים וכלל אנושיים והוריש לעולם כולו את ספר הספרים הנצחי...	ההצדקה הדתית, פרשת "צור ישראל" והזכרת אלוהים במגילת העצמאות, המשפט "בארץ ישראל קם העם היהודי", דת ומדינה אז והיום
מדינת ישראל היא מדינה של צדק, שלום ושוויון	... תהא מושתתה על יסודות החירות, הצדק	... הקימו יישוב גדל והולך השליט על משקו	שוויון זכויות בארץ כיום, מעמד האישה, מיעוטים

החטיבה לחינוך ולקהילה, המחלקה הפדגוגית

זכויות	והשלום לאור חזונו של נביאי ישראל; תקיים שוויון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחיה בלי הבדל דת, גזע ומין; תבטיח חופש דת, מצפון, לשון, חינוך ותרבות...	ותרבותו, שוחר שלום ומגן על עצמו, מביא ברכת הקידמה לכל תושבי הארץ ונושא נפשו לעצמאות ממלכתית...	בארץ, האם ההבטחה קוימה, מה נדרש כיום כדי להתקרב אל חזון השוויון?
מדינת ישראל היא מדינה שפועלת למען איכות הסביבה ועל פי עיקרון של פיתוח בר-קיימא	... תשקוד על פיתוח הארץ לטובת כל תושביה...	... אנו מושיטים יד שלום ושכנות טובה לכל המדינות השכנות ועמיהן, וקוראים להם לשיתוף פעולה ועזרה הדדית עם העם העברי העצמאי בארצו. מדינת ישראל מוכנה לתרום חלקה במאמץ משותף לקידמת המזרח התיכון כולו...	סוגיות של אקולוגיה, "הפרחת השממה", שימור מול פיתוח, צינות אקולוגית, מפעלי קק"ל בחום, כחול וירוק
מדינת ישראל היא מדינה השייכת לכל היהודים בעולם	... אנו קוראים אל העם היהודי בכל התפוצות להתלכד סביב הישוב בעליה ובבנין ולעמוד לימינו במערכה הגדולה על הגשמת שאיפת הדורות לגאולת ישראל...	... מדינת ישראל תהא פתוחה לעליה יהודית ולקיבוץ גלויות...	חשיבות העלייה למדינה, השותפות עם יהודי התפוצות, "המערכה הגדולה" שעדיין לא נגמרה
מפעלי קק"ל			
משפט	משפט מתאים במגילה	משפט נוסף	נושאים לדין ולפיתוח
הקופסה הכחולה	... אנו קוראים אל העם היהודי בכל התפוצות להתלכד סביב היישוב בעליה ובבנין ולעמוד לימינו במערכה הגדולה על הגשמת שאיפת הדורות לגאולת ישראל...	... בשנת תרנ"ז (1897) נתכנס הקונגרס הציוני לקול קריאתו של הוגה חזון המדינה היהודית תיאודור הרצל והכריז על זכות העם היהודי לתקומה לאומית	סיפור הקמת קק"ל והרעיון העומד מאחוריה, הקופסה הכחולה כאמצעי חינוכי ואמצעי לאיסוף תרומות, הערבות ההדדית והאחריות של יהודי התפוצות כלפי

קרן קימת לישראל

החטיבה לחינוך ולקהילה, המחלקה הפדגוגית

ישראל כיום ובעבר	בארצו...		
המושג "הפריחו נשמות", ההעפלה וחיזוק היישוב היהודי כתנאי להקמת המדינה, מהי חלוציות כיום, מהי התיישבות כיום?	... ולא פסקו לתבוע את זכותם לחיי כבוד, חירות ועמל ישרים במולדת עמם...	... ובדורות האחרונים שבו לארצם בהמונים, וחלוצים, מעפילים ומגינים הפריחו נשמות, החיו שפתם העברית, בנו כפרים וערים...	התיישבות והכשרת קרקע
חינוך לצינונות ולאהבת הארץ, מנהיגות, אחריות ומעורבות		... תבטיח חופש דת, מצפון, לשון, חינוך ותרבות...	חינוך
סוגיות של אקולוגיה, "הפרחת השממה", שימור מול פיתוח, צינות אקולוגית, מפעלי קק"ל בחום, כחול וירוק	... וחלוצים, מעפילים ומגינים הפריחו נשמות, החיו שפתם העברית, בנו כפרים וערים...	... תשקוד על פיתוח הארץ לטובת כל תושביה...	ייעור ונטיעות
ישראל כמדינת "היי-טק", "המוח היהודי", חוצפה ישראלית, תיקון עולם, קק"ל והמו"פ, חקלאות וחקלאים כיום ובעבר	... אנו מושיטים יד שלום ושכנות טובה לכל המדינות השכנות ועמיהן, וקוראים להם לשיתוף פעולה ועזרה הדדית עם העם העברי העצמאי בארצו. מדינת ישראל מוכנה לתרום חלקה במאמץ משותף לקידמת המזרח התיכון כולו...	... והקימו יישוב גדל והולך השליט על משקו ותרבותו, שוחר שלום ומגן על עצמו, מביא ברכת הקידמה לכל תושבי הארץ ונושא נפשו לעצמאות ממלכתית...	מחקר ופיתוח
סוגיות של אקולוגיה, "הפרחת השממה", שימור מול פיתוח, צינות אקולוגית, מפעלי קק"ל בחום, כחול וירוק	... אנו מושיטים יד שלום ושכנות טובה לכל המדינות השכנות ועמיהן, וקוראים להם לשיתוף פעולה ועזרה הדדית עם העם העברי העצמאי בארצו. מדינת ישראל מוכנה לתרום חלקה במאמץ משותף לקידמת המזרח התיכון כולו...	... תשקוד על פיתוח הארץ לטובת כל תושביה...	שיקום נחלים ומאגרי מים

מדור חינוך – לאנשי חינוך והדרכה: <http://www.kkl.org.il/youth-and-education>

חלון ירוק – אתר קק"ל לצעירים: <http://www.greenwin.kkl.org.il>

קרן קימת לישראל

החטיבה לחינוך ולקהילה, המחלקה הפדגוגית

	במאמץ משותף לקידמת המזרח התיכון כולו...		
--	--	--	--

נספח ג': המגילה שלנו

